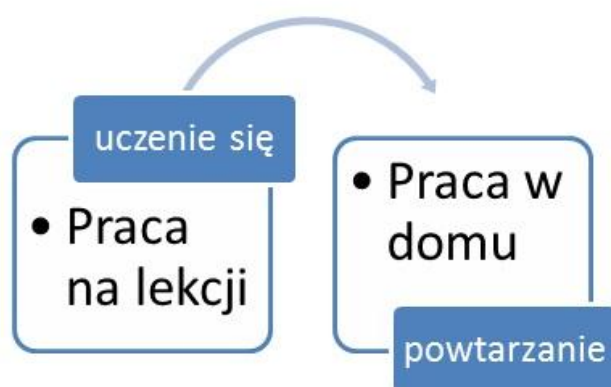

Zmień zasady gry – odwróć lekcję!

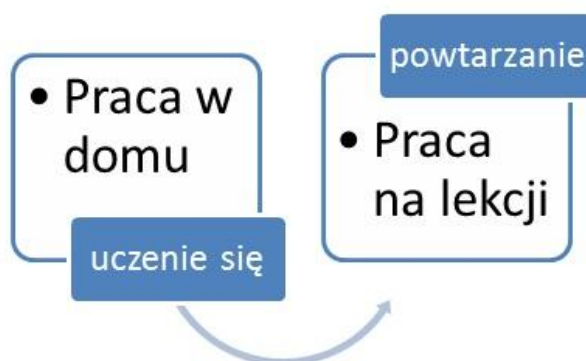
Podczas lekcji uczeń zazwyczaj poznaje nowy materiał, a następnie utrwala go w domu, odrabiając „pracę domową”. Odwrócona lekcja polega na zamianie kolejności tych form uczenia się – uczeń dostaje do opracowania materiał przed lekcją, a na zajęciach powtarza i utrwala nabyte wiadomości i umiejętności.

Idea odwróconej lekcji (*flip teaching*) zrodziła się pod koniec XX wieku, w Stanach Zjednoczonych. Jest związana z tworzeniem oraz wykorzystywaniem przez nauczyciela filmów edukacyjnych. Dzięki przygotowanemu wcześniej przez nauczyciela wykładu w formie multimedialnej, uczniowie mogą w domu uczyć się w odpowiednich dla siebie czasie i tempie pracy. Podczas zajęć nauczyciel może przeznaczyć całą lekcję na ćwiczenia praktyczne, pozwalające na utwalenie materiału.

1. Tradycyjna lekcja

2. Odwrócona lekcja

Ucz się sam, powtarzaj wspólnie

Żeby trwale zapamiętać jakiś materiał nie wystarczy tylko przyswojenie wiedzy. Nowe wiadomości powinny być powtarzane, a na koniec utwalone. W procesie uczenia powstają nowe połączenia międzyneuronalne, jednak to dzięki powtarzaniu połączenia te są wzmacniane.

Podczas gdy sam proces przyswajania informacji nie wymaga od ucznia szczególnej aktywności (uczeń może uczyć się słuchając wykładu, czytając książkę, oglądając film), o tyle etap powtarzania wymaga od ucznia

wzmoczonej aktywności umysłowej. Wykorzystywanie zdobytych informacji, pozwala na utrwalanie się drogi synaps, czyli wzmacnianie połączeń między neuronami.

Dlatego tak ważne jest, aby to właśnie na tym etapie zdobywania i zapamiętywania wiedzy aktywizować uczniów do pracy. Metoda odwróconej lekcji pozwala zaoszczędzić czas spędzany przez uczniów samodzielnie nad podręcznikiem w trakcie zajęć i wykorzystać go na interakcje z klasą i nauczycielem. Uczniowie nie muszą biernie słuchać wykładu nauczyciela i mogą ten czas przeznaczyć na ćwiczenie przykładów, pracę w grupie, rozwiązywanie zadań na tablicy multimedialnej. Nauczyciel może wykorzystać lekcje na pracę metodą problemową. Uczniowie ćwiczą w ten sposób umiejętność wykorzystania posiadanych wiadomości, a ich wiedza staje się użyteczna.

Zajęcia przebiegały w następującej kolejności: uczniowie przećwiczyli z nauczycielem wymowę nowych słów, wykonali krzyżówkę z ich użyciem oraz quiz na tablicy interaktywnej i inne zadania znalezione w internecie dotyczące gramatyki. Dzięki temu uczniowie utrwaliли słownictwo związane z miejscami w mieście oraz przećwiczyli wykorzystanie „much, many, a lot of” w sytuacjach codziennych. Dodatkowo nauczyli się, że w Internecie można znaleźć interesujące nas informacje i dodatkowo sprawdzić swoją wiedzę wykonując zadania interaktywne. Wszystkie ćwiczenia uczniowie wykonali bez większych problemów.

Justyna Lara

Wspólne powtarzanie jest znacznie efektywniejsze i pozwala lepiej zapamiętać wiadomości. Ćwicząc przykłady z całą klasą, pozwalasz uczniom zapamiętać nie tylko ich własne zadania, lecz także te, wykonywane na forum przez kolegów. Możesz także przeznaczyć więcej czasu na pracę w parach lub grupach, ćwicząc współpracę i umiejętność pracy zespołowej.

Forma odwróconej lekcji pomaga nauczycielowi wyrównać poziom wiedzy uczniów. Jeśli uczeń podczas tradycyjnej lekcji nie wszystko zrozumiał lub zapamiętał, w domu samodzielnie nie powtórzy efektywnie materiału. Podczas flipped lesson, lekcja jest czasem na wyjaśnienie wszelkich wątpliwości i sprawdzenie czy temat został dobrze zrozumiany.

Wykorzystaj TIK!

Atrakcyjne prezentowanie treści bez udziału nauczyciela jest dziś możliwe dzięki wykorzystaniu komputera. To właśnie zaawansowany poziom technologii leży u źródeł powstania tej metody. Tworzenie materiałów nie musi być trudne, a raz przygotowane – mogą służyć wiele lat. Mogą pomóc także innym nauczycielom oraz uczniom (np. zamiast korepetycji). Pionierem w tworzeniu tego typu krótkich filmów edukacyjnych jest Akademia Khana (*Khan Academy*). Wszystkie filmy są darmowe i dostępne on-line. Ich duża część została przetłumaczona na język polski. [Odwiedź Akademię Khana po polsku](#) i przekonaj się sam!

Chciałam, aby uczniowie poznali ciekawe miejsca pomagające uczyć się matematyki, żeby częściej korzystali z Wirtualnego zeszytu w domu, żeby nauczyli się korzystać z komputera i internetu z pożytkiem.

Znalazłam w sieci film [KhanAcademyPolski](#) o [kolejności działań](#), oraz dwie gry. Plan lekcji umieściłam w [wirtualnym zeszycie](#). Poprosiłam, aby uczniowie obejrzeli film w domu.

Lekcja odbyła się w pracowni komputerowej, klasy są bardzo liczne, dlatego uczniowie siedzieli przy komputerach parami.

Uczniowie uruchomili stronę i kolejno wykonywali zadania. Ci uczniowie, którzy nie zdołali obejrzeć filmu w domu od niego rozpoczęli lekcję.

Elżbieta Soja

Serwisy udostępniające filmy edukacyjne, jak Khan Academy, coraz częściej pozwalają nauczycielowi na moderację pracy uczniów. Ma on możliwość sprawdzenia, który z uczniów wykonał zadanie w domu i przygotował

się do omawianego na lekcji tematu. Również podczas zajęć, kiedy uczniowie wykonują ćwiczenia na komputerach, nauczyciel może obserwować postępy pracy poszczególnych podopiecznych ze swojego panelu. W USA taki model jest coraz popularniejszy. Zmiana formy nauczania idzie z duchem czasu.

Jak przygotować odwróconą lekcję?

Zachęcamy do przygotowania i przeprowadzenia zajęć tą metodą. Świetnie sprawdza się w pracy z uczniami na każdym poziomie i przedmiocie. Na początku przemyśl dokładnie, czego uczeń powinien się nauczyć podczas lekcji. Ustal temat, cele oraz zakres materiału.

Przygotowania do lekcji rozpoczęłam od wyszukania stron internetowych, na których dzieci mogły znaleźć legendę o św. Marcinie oraz adresy stron słowników online. Na podstawie dostępnych tekstów legend przygotowałam zestaw wyrazów kluczowych, które miały ułatwić zrozumienie tekstu czytanego na lekcji oraz redagowanie tytułów wydarzeń. (...) Dla uczniów przygotowałam również zestaw wyrazów kluczowych, przy czym te wyrazy, które uczniowie mieli przetłumaczyć w domu, pogrubiałam w moich prezentacjach Power Point, aby były bardziej widoczne.

Bernadeta Konieczna

Następnie poszukaj filmów, prezentacji, lub innych materiałów, które posłużą uczniom do samodzielnej nauki, zamiast wykładu na lekcji. Możesz wykorzystać w tym celu np. płyty CD dodanej do podręcznika lub filmików zamieszczonych on-line w Internecie. Możesz spróbować także przygotować materiały samodzielnie. Doskonałym narzędziem są filmy, w którym połączenie audio i video pozwala czytelniej przekazać treść i jednocześnie jest dla uczniów interesujące. Jeśli jednak masz problem z utworzeniem własnego filmu, a chcesz samodzielnie przygotować materiały – możesz posłużyć się dowolnym programem i wykonać dla uczniów np. pokaz slajdów, [screencast](#). Dużą modyfikacją flip teaching (nie wykorzystującą filmów), zachowującą jednak odwrócony model lekcji, jest zadanie uczniom do przygotowania się przed lekcją, wybranych treści ze stron internetowych lub podręczników.

Zaplanuj ćwiczenia, które pozwolą uczniom wykorzystać te wiadomości. Może to być krzyżówka (świetnie sprawdzi się przy tym zadaniu tablica interaktywna!), ćwiczenia z [Hot Potatoes](#), przygotowanie plakatu w grupach. Rozpisz konspekt, zwracając uwagę na powtarzanie i utrwalanie wiadomości zdobytych w domu. Rozbudź wyobraźnię! Pamiętaj, że masz teraz znacznie więcej czasu na przeprowadzenie z uczniami atrakcyjnych ćwiczeń.

Przedstawiłam uczniom temat, którego będzie dotyczyła odwrócona lekcja: „Cykl życia gąsienicy - jakie kolejne etapy przechodzi gąsienica i co jest efektem finalnym tych przemian”. (...)

Poddałam uczniom źródła, z których mogą korzystać przygotowując się do odwróconej lekcji. Każdy uczeń otrzymał karteczkę z adresami stron internetowych, z których mogą korzystać, aby poszukać potrzebnych informacji. Podkreśliłam, że można również szukać informacji w książkach przyrodniczych.

Wyjaśniłam, że w tym zadaniu mają pomagać im rodzice - pod ich nadzorem mają szukać informacji i to właśnie rodzice powinni te informacje zapisać (ponieważ uczniowie pierwszej klasy nie potrafią jeszcze pisać). Uczniowie zostali podzieleni na 4 czteroosobowe grupy. Zadaniem każdej grupy było zebranie informacji, które znaleźli i przygotowanie krótkiej wypowiedzi, w której wymienią oni kolejne etapy życia gąsienicy. Uczniowie mieli na to zadanie 5 minut.

Każda grupa wytypowała przedstawiciela, który omówił etapy życia gąsienicy. Aby zebrać w całość informacje uczniów podsumowałam ich wypowiedzi.

Uczniowie pozostali w grupach i otrzymali arkusze brystolu. Teraz ich zadanie polegało na narysowaniu etapów życia gąsienicy w formie schematu lub bajki. W tym zadaniu uczniowie musieli podzielić się obowiązkami i współpracować ze sobą, co nie zawsze jest łatwe.

Podczas gdy uczniowie pracowali ja rozdałam każdej z grup po jednej kartce na której były napisane w języku angielskim nazwy etapów rozwoju gąsienicy z ich polskim tłumaczeniem. Po zakończeniu rysowania uczniowie przykleili paski ze zdaniem pod właściwymi rysunkami.

Każda z grup po kolei wychodziła na środek klasy i prezentowała swój schemat rozwoju gąsienicy.

Anna Jarolewska

Autor/ka (autor/ka opracowania):

Barbara Kowalczyk

Program:

Szkoła z klasą 2.0

Licencja:

CC-BY-NC-ND

Poziom edukacyjny:

Edukacja przedszkolna

Edukacja wczesnoszkolna (klasy 1-3)

Edukacja szkolna (4-6)

Gimnazjum

Ponadgimnazjalny